

Yhteenvetosivu:

Hyvinvointialueen selvitys

Tämä on hyvinvointialueen, Helsingin kaupungin ja HUS-yhtymän vuosittainen selvitys sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tilasta (Laki sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä 612/2021: 29 §:n 2 momentti). Tässä kyselyssä hyvinvointialueella tarkoitetaan myös Helsingin kaupunkia ja HUS-yhtymää. Selvitys tarvitaan syksyn 2024 hyvinvointialueuuvotteluja, Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen asiantuntija-arvioita, sekä STM:n vuosittaista selvitystä varten.

Tämä selvitys tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön (kirjaamo.stm@gov.fi) sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjaamoihin (kirjaamo@thl.fi) viimeistään 3.5.2024 klo 16.15. Webropol-lomakkeelle täytetyt vastaukset tulee tulostaa pdf-muodossa ja toimittaa allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteenä. Webropol-kysely sisältää 2 osaa. STM pyytää hyvinvointialuetta koordinoimaan selvitykseen vastaamisen ja toimittamaan yhden koordinoitun vastauksen. Kyselyn voi halutessaan tallentaa keskeneräisenä ja jatkaa täyttämistä myöhemmin "tallenna ja jatka myöhemmin" -painikkeesta.

Mikäli johonkin alla olevaan kysymykseen löytyy täsmentävää tietoa hyvinvointialueen virallisista asiakirjoista, vastauksen perään voi kirjata ao. kohdan sekä kirjata toimitelimen päätöksen ja pykälänumeron päivämäärineen.

Täytetyn kyselyn yhteenvetosivu (pdf) tulee ladata ja lähettää em. kirjaamoihin. Tarkempi ohjeistus löytyy kyselyn lopusta. Lisätietoja tarvittaessa antaa Petra Kokko, petra.kokko@gov.fi.

Kyselystä puuttuu kysymykset numero 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28 teknisen muutoksen takia.

1. Yhteys henkilön tiedot

Hyvinvointialue	Helsingin kaupunki
Titteli	Seniorikonsultti
Nimi	Irmeli Suvanto
Puhelinnumero	050 3458209
Sähköposti	irmeli.suvanto(at)hel.fi

Osa I: Hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon ja hyvinvointialueen talouden tila sekä sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnallisten tavoitteiden täyttyminen

Selvityksen ensimmäinen osa noudattaa valtakunnallisiin tavoitteisiin perustuvaa rakennetta, jota edellytetään myös järjestämislain 30 §:n mukaisilta asiakirjoilta (ks. Sosiaali- ja terveydenhuollon valtakunnalliset tavoitteet vuosille 2023–2026:

<https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/handle/10024/165405>);

- Yhdenvertaisuus (mm. saatavuus, jatkuvuus, yhteensovittaminen ja henkilöstö);

- Kustannusvaikuttavuus (mm. talous ja vaikuttavuus);

- Yhteistyö (mm. yhdyspinnat ja valmiusasiat) sekä
- Tieto (mm. TKIO, tiedonhallinta ja digitalisaatio).

Yhdenvertaisuus-päätavoitteen alla on kaksi tavoitetta:

Alatavoite: Selkeä palvelujärjestelmä, palveluverkko ja palveluohjaus lisäävät peruspalvelujen saatavuutta, jatkuvuutta ja yhteensovittamista

2. Mitä sosiaali- ja terveydenhuollon fyysisen palveluverkon muutoksia on tapahtumassa vuoden 2024 loppuun mennessä teidän hyvinvointialueellanne?

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla (sotepe) palveluverkkosuunnittelu on pysyvää toimintaa. Palveluverkkotyötä hyödyntämällä voimme vastata palvelutarpeen kehittymiseen sekä palveluiden yhteensovittamiseen. Tavoitteenamme on sisällyttää sotepe-toimialan palveluverkkotyöhön tilaverkon lisäksi digi-, etä- ja kotiin vietävät palvelut sekä ostopalvelut. Vuonna 2024 käyttöönotettavia tiloja ovat mm. vammaispalvelujen kehitysvammaisten asuntoryhmiä ja päivä- ja työtoimintakeskuksia, lastensuojelun laitostiloja, kotihoidon sekä päihdepalvelujen uusia tiloja. Suurimmaksi osaksi uudet käyttöönotettavat tilat korvaavat poistuvia huonokuntoisia, tai toiminnolle soveltumattomia tai tiloja, jotka eivät muutoin vastaa palveluntarpeeseen ja sen toteuttamiseen.

- * 2024 poistuvien tilojen kokonaismäärä 12 942 htm²
- * 2024 käyttöönotettavien tilojen kokonaismäärä 17 180 htm²
- * 2024 (nykyisen tiedon mukaan) fyysinen palveluverkko kasvaa 4 238 htm²

3. Onko hyvinvointialueellanne käytössä digitaalinen sosiaali- ja terveyskeskus (ns. digisotekeskus), johon digitaalisen asioinnin palvelut on keskitetty?

Digitaalisessa sosiaali- ja terveyskeskuksessa asioidaan käyttämällä digitaalista asiointikanavaa ja / tai sähköistä alustaa. Digisotekeskuksella voidaan tarkoittaa esimerkiksi sosiaali- ja terveyskeskusta, joka toimii verkossa. Asiakas / potilas saa palvelua / hoitoa etänä esim. kotoa käsin eikä asiointi vaadi asiakkaan / potilaan asioimista fyysisessä toimipisteessä.

Kyllä, käytössä koko hyvinvointialueella

4. Kuvaa millainen digisotekeskus on tällä hetkellä:

Mikäli vastasit kysymykseen 3 "kyllä" tai "osittain", vastaa myös tähän kysymykseen.

Hajautettu malli, johon osallistuvat sekä alueelliset terveysasemat että digitaalisen terveysaseman etäpalvelut-yksikkö. Tällä taataan sekä palvelun jatkuvuus että 24/7-saatavilla oleva digitaalinen palvelu ja tarvittava yhteydenaanti ammattilaisiin. Digitaalinen sote-keskus sisältää laajasti etänä toteutettava palvelua (hoitopuhelut, digitaaliset yhteydenottokanavat ja niissä tehtävä hoidon tarpeen arvio, etävastaanotot, mahdollista myös videon välityksellä).

5. Kuva, miten yhteydenotto tapahtuu:

Mikäli vastasit kysymykseen 3 "kyllä" tai "osittain", vastaa myös tähän kysymykseen.

Digitaalisia yhteydenottokanavia Helsingissä ovat Maisa, Omaolo ja chatbot Hester. Etäyhteydenottokanavana näiden lisäksi puhelinpalvelu. Kaikki käytössä 24/7.

- Omaolo: uudet oireet ja vaivat/pahenemiset: Käsitellään 24/7 joko digitaalisella terveysasemalla tai asiakkaan omalla terveysasemalla.
- Chatbot Hester: ohjaa asiakkaan tarkoituksenmukaiseen digikanavaan (live-chat, tarkoituksenmukaisen palvelun nettisivulle, Omaoloon, OmaKanta, Maisa), jos ei pysty antamaan riittävää vastausta.
- Maisa: kiireettömät yhteydenotot: Käsitellään arkipäivisin, ohjautuvat ja käsitellään terveysasemilla.
- Puhelinpalvelu: Digi-TA vastaa 24/7 päivystysavusta (116117-palvelu) sekä kiireettömästä terveysneuvonnasta (10023-palvelu). Terveysasemilla takaisinsoitto.

6. Kuva, millaisia palveluja on saatavilla:

Mikäli vastasit kysymykseen 3 "kyllä" tai "osittain", vastaa myös tähän kysymykseen.

Hoidon tarpeen arvio 24/7, ohjaus ja neuvonta sekä hoito etävastaanotoilla (hoitajan tai lääkärin).

7. Kuva, ketä ammattilaisia digisotekeskuksessa työskentelee:

Mikäli vastasit kysymykseen 3 "kyllä" tai "osittain", vastaa myös tähän kysymykseen.

Sairaanhoitajia ja terveydenhoitajia, 24/7. Etälääkäri konsultoitavissa joka viikonpäivä klo 8–23.

8. Miten digitaalisten palvelujen kehittämisessä huomioidaan riittävä tuki asukkaille, joille digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on vaikeampaa?

Digitaalisten palvelujen kehittämisessä noudatamme suunnitteluperiaatteita, jotka korostavat käyttäjälähtöisyyttä, saavutettavuutta, selkeyttä ja ymmärrettävyyttä. Kehittämisessä pyrimme tunnistamaan käyttäjien erilaiset tarpeet, tekemään palveluista mahdollisimman helppokäyttöisiä ja kaikille saavutettavia sekä ottamaan käyttäjät mukaan palveluiden kehittämiseen. Näiden periaatteiden tavoitteena on varmistaa, että digitaaliset palvelut palvelevat kaikkia helsinkiläisiä mahdollisimman hyvin ja että kukaan ei jää digikehityksen ulkopuolelle (Digitaalinen Helsinki: <https://digi.hel.fi/digipalveluopas/periaatteet/>).

Asiakaskeskeisten, digitaalisten palvelujen kehittämisessä pyrimme huomioimaan riittävän tuen asukkaille, joille digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on vaikeampaa. Tällaisia asukkaita ovat mm. ne iäkkäät, joille digitaalisten ratkaisujen käyttö on eriyistä vaikeaa, näkövammaiset, kuurot ja heikkokuuloiset, muut, joilla on digitaalisten palveluiden käyttöä rajoittava, kuten havaitsemiseen liittyvä haitta (esim. lukihäiriö), motorinen haitta (esim. CP-vamma), kognitiivinen haitta (esim. keskushermoston sairaus), kielellinen ja ymmärtämiseen liittyvä haitta (mm. maahanmuuttajat kieliversioiden tarvitsijoina) tai elämänhallinnan ongelmat. Haavoittuvassa asemassa oleville asukkaille kuten vammaisille tai pitkäaikaistyöttömille asukkaille on tarjottu myös kohdennettua digitukea ja mahdollisuutta kehittää digiosaamista. Kehittämisessä huomioimme saavutettavuuden ja käyttöliittymän käytettävyyden. Saavutettavat digitaaliset palvelut ovat helppokäyttöisiä kaikille käyttäjille. Saavutettavuuden huomioimisesta hyötyy Suomessa karkeasti arvioiden noin 1,5–2 miljoonaa ihmistä.

Tavoitteenamme on pyrkiä digitaalisten palveluiden saavutettavuudessa vähintään WCAG-ohjeistuksen mukaiseen AA-tasoon. Helsingin kaupungin kehittämä oma saavutettavuusmalli on kokoelma menetelmiä ja ohjeita, joiden avulla pyrimme tuottamaan saavutettavia, helppokäyttöisiä ja sitä kautta tehokkaita palveluja. Ohjeissa huomioidaan kognitiivinen saavutettavuus, ymmärrettävä ja selkeä kieli ja selkokieli, visuaalinen suunnittelu, erityiskäyttäjien huomioiminen: näköaisti, kuuloaisti, fyysiset ja motoriset rajoitteet Erityiskäyttäjien huomioiminen sekä ohjelmistotestaukset, esim. ruudunlukuohjelman käyttö.

Asukkaat, joille digitaalisten ratkaisujen käyttäminen on vaikeampaa, hyötyvät myös digitaalisten palvelujen yleisestä käytettävyydestä: ovatko ne esimerkiksi nopeasti ja intuitiivisesti opittavissa, tehokkaita, toiminnallisuudet helposti muistettavia ja miellyttäviä. Helsingin kaupungin laatimassa digitaalisten suunnittelun Pelikirjassa ohjataan käyttökokemuksen suunnitteluun. Myös komponenttien ja suunnittelumallien kirjasto, Helsinki Design System, tarjoaa käyttökokemusratkaisuja ja käyttöliittymien rakennuspaloja.

Helsinki tarjoaa mahdollisuutta käyttää yleisiä digilaitteita kirjastoissa, terveysasemilla, muilla soten toimipisteillä sekä mahdollistetaan asukkaille ammattilaisten tuki varsinkin ensimmäistä kertaa digipalvelua käytettäessä. Rinnalle suunnitellaan aina myös vaihtoehtoinen tapa olla yhteydessä ja hoitaa asioita henkilökohtaisesti, puhelimitse, puolesta-asiointina. Stadin digituki auttaa arjen digipulmissa (<https://digituki.hel.fi/>). Maksutonta tukea voit saada puhelimesta, chatissa, palvelupisteissä tai omassa kodissa. Voit saada apua tietokoneen, tablettien ja älypuhelimien käyttöön. Tarjolla on myös opastusta sähköiseen asiointiin. Kaupungin digituki kattaa seuraavat palvelut ja toimet: Laaja-alainen digituki: Digitukea tarjotaan puhelimitse, chatissa, palvelupisteissä, etäyhteydellä sekä kotikäynteinä. Tämä mahdollistaa joustavan tuen eri käyttäjäryhmille ja tarpeille. Yli 150 digitukipistettä: Tarjolla on monipuolista tukea kirjastoissa, palvelukeskuksissa, asukastaloissa, työväenopistoissa ja muissa kaupungin toimipisteissä. Tarjolla on muun muassa opastusta tietokoneiden, tablettien, älypuhelimien ja sähköisen asioinnin parissa. Tarjolla on digitukea useilla kielillä, mukaan lukien suomi, englanti, venäjä ja arabia, mikä edistää monikulttuurisen yhteiskunnan digitaitojen kehittymistä.

Lisätietoja:

<https://saavutettavuusmalli.hel.fi/>

<https://saavutettavuusmalli.hel.fi/saavutettavuusohjeita/wcag-aa-tason-vaatimukset-julkaisulle/>

<https://saavutettavuusmalli.hel.fi/mita-on-saavutettavuus/saavutettavuus-kaytannon-tyotehtavissa/visuaalinen-suunnittelu/>

<https://saavutettavuusmalli.hel.fi/saavutettavuusohjeita/erityiskayttajien-huomioiminen/>

<https://saavutettavuusmalli.hel.fi/saavutettavuusohjeita/tyokalut/>

9. Miten digitaalisten palvelujen kehittämisessä huomioidaan riittävä tuki sote-ammattilaisille?

Digitaalisten palvelujen kehittämisessä huomioidaan ymmärrys sotepe-ammattilaisten työkenttään ja työtehtäviin. Sotepe-ammattilaisia osallistetaan aktiivisesti ja tarkoituksenmukaisesti kehitysvaiheessa ja heiltä kerätään ymmärrystä tarpeista ja nykytilasta digitaalisten palvelujen toiminnallisuuden määrittelyä varten.

Digitaalisten palveluiden käytössä arvioidaan palveluiden ymmärrystä, kerätään palautetta sekä kokemuksia jatkuvan kehittämisen tarpeisiin. Ammattilaisia tuetaan digitaalisten palvelujen käyttäjinä mm. seuraavin keinoin:

- Varataan ammattilaisille aikaa uuden opiskeluun ja kokeiluun, IT-taitojen vahvistaminen
- Ohjeistus, Ylläpito
- Koulutukset, jatkuva lisäkouluttautuminen
- Tukiportaali
- Pääkäyttäjät, tuki toimittajilta
- Tarvitaan enemmän testi- ja harjoitusympäristöjä sekä lähikoulutusta

10. Onko hyvinvointialueella käytössä liikkuvia palveluja perusterveydenhuollon vastaanottopalveluiden ja suun terveydenhuollon tuottamiseksi?

Liikkuvista palveluista ei toistaiseksi ole kansallista määritelmää. Tässä kysymyksessä liikkuvilla palveluilla tarkoitetaan niitä palveluita, jotka korvaavat tai täydentävät kivijalkapalveluita. Tähän sisältyvät myös uudenlaiset innovaatiopalvelut.

Kyllä. Mitä palveluja tuotetaan liikkuvana palveluna?

Suunterveydenhuollossa liikkuva tiimi tarjoaa hammashoitoloiden ulkopuolella terveyden edistämiseen, riskien etsimiseen ja tunnistamiseen sekä suun terveystarkastukseen ja -hoitoon liittyviä palveluita. Liikkuvat palvelut kohdennetaan terveyserojen kaventamisen kannalta merkittäville alueille ja kohderyhmille. Liikkuvan tiimin välineitä ovat LIISU (liikkuva suunhoitoauto), LIIKU (liikuteltava suunhoitolaite) ja muu hoitotyössä tarvittava välineistö. Liikkuva erikoishammasteknikkopalvelu kotihoidon, palveluasumisen ja laitoshoidon asiakkaille, jossa palvelu tarkoittaa sitä, että erikoishammasteknikko voi tulla asiakkaan kotiin tai hoitopaikkaan sovittamaan ja korjaamaan limakalvokantoista kokoproteesia eli tekohampaita. Päihdepalvelut tuottavat kotivieroitusta, liikkuvaa terveysneuvontaa ja liikkuvaa korvaushoidon arviota. Kotihoidossa ja palveluasumisessa on käytössä liikkuvan hoitajan (LiiHon) palvelut. LiiHo arvioi ja hoitaa päivystyksellisiä tilanteita hoitoyksikössä tai kotona. Liiho on laajentunut viime vuonna (2023) myös vammaispalveluihin. Helsingin kotisairaalat hoitavat sairaalatasoista hoitoa tarvitsevia potilaita heidän kotonaan. Lisäksi suunnitteilla Päihdepalvelujen liikkuva korvaushoito asiakkaille, joilla on vakiintunut lääkehoidon tilanne, lääkityksenä Metadoni tai Suboxone suun kautta, eikä tukilääkitysten tarvetta.

11. Onko hyvinvointialueella käytössä liikkuvia palveluja sosiaalipalveluiden tuottamiseksi?

Liikkuvista palveluista ei toistaiseksi ole kansallista määritelmää. Tässä kysymyksessä liikkuvilla palveluilla tarkoitetaan niitä palveluita, jotka korvaavat tai täydentävät kivijalkapalveluita. Tähän sisältyvät myös uudenlaiset innovaatiopalvelut.

Kyllä. Mitä palveluja tuotetaan liikkuvana palveluna?

Lapsiperheiden kotipalvelua ja sosiaaliohjausta toteutetaan asiakkaiden kotona ja ne ovat näin ollen ensisijaisesti kotiin vietäviä palveluja. Lapsiperheiden palvelutehtävän mukaisia palveluja pyritään vahvistamaan siten, että lapsiperheillä on mahdollisuus varhaiseen tukeen mahdollisimman oikea-aikaisesti ja tarpeen mukaisesti. Myös muissa SHL lapsiperheiden palveluissa tehdään kotikäyntejä asiakkaan tarpeen mukaisesti (esim. terapeutin vauvaperhetyö). Perhekeskuspalveluista jalkaudutaan tarvittaessa muiden toimialojen palveluihin ja lapsen kehitysympäristöihin, kuten varhaiskasvatukseen ja kouluun sekä erikoissairaanhoidon vastaanotoille. Varsinaista liikkuvan työn yksikköä ja palvelua ei lapsiperheiden hyvinvointi ja terveys yksikössä ole. Kaikkia lastensuojelun ja perhesosiaalityön palveluja (pl. laitoshoido vähäisemmässä määrin) tuotetaan tarvittaessa liikkuvina palveluina. Uutena palveluna toteutetaan lasten etsivää työtä. Lasten etsivä työ on v. 2022 perustettu työmuoto, jonka kohderyhmänä on erityisesti varhaisnuoret. Etsivä työ on liikkuvaa ja jalkautuvaa työtä iltaisin ja viikonloppuisin kaupunkiympäristössä, koulujen tukemista sekä monialaista yhteistyötä. Tavoitteena on ehkäistä tuen tarpeita ja tarvittaessa saattaa nuori tuen piiriin. Vammaispalveluissa lähes kaikkia vammaisten sosiaalityön palveluja toteutetaan liikkuvina palveluina. Kehitysvammapoliklinikan erityishuollon palveluja tuotetaan liikkuvina palveluina mm. kuntoutusarvioinnit, lakisääteiset itsemääräämisoikeuden arvioinnit, tarvittaessa lääkäripalvelut, ryhmäkotien ohjaus ja neuvonta sekä kotona asuvien palvelut ja tehostetun tuen palvelut. HUSin kanssa tehdään yhteistyöt liikkuvien asiantuntijapalvelujen hoitoketjussa. Vammaisten työhön valmennus jalkautuu asiakkaiden työpaikoille. Asumisen sosiaaliohjausta annetaan asiakkaan kotiin. Työikäisten palveluissa tarjotaan liikkuvia sosiaalipalveluja mm. asunnottomille ja päihdepalvelujen asiakkaille. Työikäisten tilapäisen asumisen, jälkihuollon ja maahan muuttaneiden erityispalveluihin sisältyy paljon kotiin vietävää palvelua, asiakkaiden tukea heidän omassa elinympäristössään. Etsivä lähityö on aikuissosiaalityön palvelumuoto ja täydentää aikuissosiaalityötä tavoittamalla palvelujen tarpeessa, mutta niiden ulkopuolella olevia asiakasryhmiä. Etsivä lähityö jalkautuu kaupunkiympäristössä sekä asiakkaita että heille sopivia palveluita etsien. Työssä liikutaan asiakkaan elinympäristöön, tavoittamaan asiakas, asiakkaan kanssa palveluihin sekä asiakkaan kanssa palvelusta toiseen (rinnalla kulkeva palveluohjaus). Niille asiakkaille, jotka eivät kohdatessa toivo palveluihin hakeutumista, etsivä lähityö tarjoaa asiakkaan elinympäristössä, esim. kadulla, mm. sosiaali- ja terveystyöneuvontaa ja ohjausta, psykososiaalista tukea sekä pieniä hoitotoimenpiteitä. Palveluohjaukseen liittyvää työtä tehdään aktiivisesti myös somessa. Asunnottomien lähityössä sosiaaliohjaajat antavat pienasuntoihin tukea ja ohjausta määräajan. He tapaavat asiakkaita asiakkaiden omassa kodissa. Pääsääntöisesti työ on määräaikaista, mutta osalle se voi olla pysyvää tukea. Asunnottomien pienasuntotyön häiriötyössä reagoidaan nopeasti pienasunnoissa tapahtuviin häiriötilanteisiin tai ongelmiin, niiden asiakkaiden osalta, jotka eivät enää ole lähityön asiakkaina. Selvitetään ongelmia asiakkaan kotona. Asunnottomien jonotyössä työntekijät työskentelevät tuetun asumisen jonossa olevien asiakkaiden kanssa. Asiakkaat ovat palvelujärjestelmän ulkopuolella. Tavoitteena on, että asiakas saa sote-palvelut oikea-aikaisesti ja sujuvasti. Asiakkaita tavataan pääsääntöisesti toimiston ulkopuolella. Mielenterveysasiakkaiden lähityössä asiakkaina ovat omassa kodissa asuvat mielenterveysasiakkaat, jotka tarvitsevat tukea ja ohjausta. Työ tehdään asiakkaan kodissa tai digipalveluiden avulla. Päihdepalvelujen Jelppi-työryhmä kulkee asiakkaiden mukana ja varmistaa palvelujen toteutumisen. Päihdepalvelupiste Sympisten naapurustotyöntekijät verkostoituvat alueiden asiakkaiden, asukkaiden ja toimijoiden kanssa. Päihdepalvelujen jälkikuntoutuksen, päihdepoliklinikoiden ja nuorten päihdepalvelu Pysäkin työntekijät jalkautuvat asiakkaan mukaan tarpeen mukaisesti. Lisäksi sosiaali- ja kriisipäivystys. Iäkkäiden palveluissa kotiin vietäviä sosiaalipalveluita ovat mm. kotihoito ja kotihoidon tukipalvelut sekä gerontologisen sosiaalityön palvelut. Iäkkäiden asiakasohjauksesta tehdään tarvittaessa kotikäyntejä asiakkaiden kotiin ja palvelutarpeenarviointi on mahdollista tehdä myös asiakkaan kotona. Seniori-info toteuttaa puhelinpalvelun ja sähköisten kanavien kautta tapahtuvan neuvonnan lisäksi jalkautuvaa ja etsivää työtä vaihtuvilla neuvontapisteillä sekä ikääntyneille suunnatuissa tapahtumissa. Kotiin tuotavaa sosiaalista kuntoutusta, Tsemppiä on tarjolla ikääntyneille, joilla on päihde- tai mielenterveyshaasteita. Kuntoutus voi sisältää esimerkiksi tukikeskusteluja, oma-apuharjoituksia sekä mielekkään tekemisen etsimistä arkeen. Senioripalveluissa on meneillään (9/23–5/24) kokemusasiantuntijan pilotti, jossa on mahdollista tavata päihde/mielenterveystaustaista kokemusasiantuntijaa toimipisteessä tai kotikäynnillä. Lisäksi vammaispalveluissa suunnitellaan liikkuvan päivätoiminnan käynnistämistä.

Alatavoite: Sote-henkilöstön riittävyys, saatavuuden ja pysyvyyden varmistamiseen on luotu edellytykset

12. Mitkä ovat keskeiset toimenpiteet, joita alue on tunnistanut, suunnitellut sekä toimeenpannut vuokratyön käytön vähentämiseksi?

Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla (sotepe) on laadittu ohje esihenkilöille vuokratyövoiman käytöstä, jossa on määritetty päätöksentekijä ja -prosessi, jota noudatetaan. Pääasiallinen kumppani on Helsingin osaomistama Seure. Sotepe-toimialalla käynnistetään henkilöstövuokrauksen toimintatapa-analyysi, jonka avulla tavoitellaan vuokratyön strategisempaa johtamista.

Kansainvälisen ja ulkomailta rekrytoinnin tavoite on saada toimialalle sitoutunutta ja ammattitaitoista henkilöstöä. Tutkinnon suorittamisen (hoiva-avustajat ja lähihoitajat) ja jo muualla jo suoritettua tutkinnon (sairaanhoitaja/terveydenhoitaja) tunnistamiseen ja Valviran hyväksymiseen johtavan lisäkoulutuksen jälkeen henkilöt voivat toimia vakanssilla ja näin vähentää vuokratyön tarvetta. V. 2023 lopussa on rekrytoitu mm. 50 sairaanhoitajaa Filippiineiltä, joiden arvioidaan sijoittuvan mitoitukseen n. vuoden 2025 alkupuolella. Ulkomailta rekrytointia toteutetaan osana henkilöstösuunnittelua.

Oppisopimusopiskelijat ohjataan siirtämään yhteisestä rahoituksesta yksikön vakanssille, kun se opintosuoritusten ja edistymisen perusteella on mahdollista ja mikäli yksikössä on vapaa vakansi. Näin palkkarahat menevät yksikön olemassa olevasta vakanssipohjaisesta palkkabudjetista, eikä vakanssin resurssina käytetä vuokratyövoimaa.

Selvitetään mahdollisuuksia lisätä varahenkilöstöä korvaamaan äkillisiä puutoksia. Näitä selvityksiä on tehty ikääntyneiden palveluissa aloitettu mm. vammaispalvelussa.

13. Onko alue tehnyt yhteistyötä muiden alueiden kanssa henkilöstön saatavuuden eteen (kuten henkilöstön yhteiskäyttö, rekrytointiyhteistyö)?

Kyllä. Yhteistyötä tehdään monella tapaa eri verkostoissa, kuten:

- Seuren, HUSin ja pk-seudun Seuren omistaja-hyvinvointialueet jakavat hyviä yhteisiä käytäntöjä ja ovat käynnistäneet Huomisen hoitajat-kampanjan mielikuvan parantamiseksi hoitotyöstä
- Hyvinvointialueet ovat käynnistäneet verkostoyhteistyötä myös oppisopimuskoulutuksen osalta.
- Kansainvälisen ja ulkomailta rekrytoinnin osalta olemme jakaneet kokemuksia ja benchmarkanneet hv-alueita, joilla on näistä kokemuksia (mm. LUVN).
- Yhteistyötä tehdään myös hv-alueiden hr-johtajaverkostossa

Kustannusvaikuttavuus-päätavoitteen alla on kaksi tavoitetta:

Alatavoite: Toiminta on taloudellisesti kestävä ja kustannusten kasvua hidastetaan suhteessa palveluntarpeen kasvuun

14. Tarveperustaisen rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämiseen:

Arvioi asteikolla 1-4, jossa 1 = riittämätön, 2 = todennäköisesti riittämätön, 3 = jokseenkin riittävä, 4 = riittävä.

	1	2	3	4
Taloussuunnitelmakaudella	☐	☒	☐	☐
Pidemmällä aikavälillä	☒	☐	☐	☐

15. Mitä uusia investointeja tai investointia vastaavia sopimuksia on odotettavissa joulukuussa 2024 toimitettavassa investointisuunnitelmassa 2026-2029, joista ei ole ollut kirjauksia aiemmin ministeriöihin toimitetuissa investointeja koskevissa materiaaleissa?

Kysymys on lakisääteinen velvoite: 29 § 2 mom.

Tässä vaiheessa tiedossa on aiemmin toimitettuihin tietoihin nähden vain pieni muutos -16 t€ vuotuisiin vuokravastuisiin vuodelle 2027 (aiemmin ilmoitettu 8 136 t€, korjattu 8 120 t€). Tilanteeseen saattaa tulla muutosta vielä vuoden edetessä.

16. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Iäkkäiden ympärivuorokautiset asumispalvelut

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia

17. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Iäkkäiden ympärivuorokautiset asumispalvelut

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista 51

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista 45

palveluseteli

% kaikista asiakkaista 4

18. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Iäkkäiden kotihoito

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia

19. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Iäkkäiden kotihoito

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista	86
------------------------	----

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista	6
------------------------	---

palveluseteli

% kaikista asiakkaista	8
------------------------	---

20. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia
----

21. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Vammaisten ympärivuorokautiset asumispalvelut

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista	41
------------------------	----

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista	54
------------------------	----

palveluseteli

% kaikista asiakkaista	5
------------------------	---

22. Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautiset asumispalvelut

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia
----

23. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Mielenterveyskuntoutujien ympärivuorokautiset asumispalvelut

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista	9
------------------------	---

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista	91
------------------------	----

palveluseteli

% kaikista asiakkaista	0
------------------------	---

24. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Päihdekuntoutujien ympärivuorokautiset asumispalvelut

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia
----

25. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Päihdekuntoutujien ympärivuorokautiset asumispalvelut

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista	0
------------------------	---

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista	0
------------------------	---

palveluseteli

% kaikista asiakkaista	0
------------------------	---

26. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Lastensuojelun laitoshoido

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia
----

27. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Lastensuojelun laitoshoido

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista	65
------------------------	----

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista	35
------------------------	----

palveluseteli

% kaikista asiakkaista	0
------------------------	---

28. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat vastaushetkellä (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli): Lastensuojelun perhehoito

% kaikista asiakkaista

Ei vastauksia
----

29. Arvioi asiakasmäärien perusteella seuraavan palvelun järjestämistavat vastaushetkellä: Lastensuojelun perhehoito

oma tuotanto

% kaikista asiakkaista	77
------------------------	----

ostopalvelu

% kaikista asiakkaista	23
------------------------	----

palveluseteli

% kaikista asiakkaista	0
------------------------	---

30. Mikä on alueen arvion mukaan riittävä oma tuotanto edellä mainittujen palvelujen järjestämiselle ja onko tavoitetaso oman tuotannon osuudelle päätetty?

Perhe- ja sosiaalipalvelut:

Perhe- ja sosiaalipalvelujen lastensuojelun laitoshoidon, perhehoidon sekä vammaispalvelun ympärivuorokautisten asumispalvelujen oman tuotannon vahvuus on strategisesti tärkeä tavoite. Lastensuojelu on juuri asettanut tuotantomuotojen tavoitetasot laitos- ja perhehoidon eri palvelumuodoille: vastaanotto-, perus-, erityis- ja vaativan tason laitoshoidon sekä vastaanotto- ja toimeksiantosopimussuhteinen perhehoito. Ammatillista perhekotihoitoa voi tuottaa vain yksityinen palveluntuottaja. Oman tuotannon tavoitetaso on vastaanottolaitoshoidossa 90 % ja vastaanottoperhehoitossa 100 %. Vammaispalveluissa ei ole määritelty tavoitetasoja. Toistaiseksi palvelutuotannossa nojataan merkittävästi ostopalvelutuotantoon, erityisesti vaativan tuen palveluissa. Vaativan tuen asumispalveluja on tarkoitus vahvistaa omana tuotantona ja kesällä 2024 aloittaa uusi vaativan moniammatillisen tuen yksikkö. Asumisryhmätyyppistä asumista on riittävästi omana tuotantona, ryhmämuotoista asumista on tarkoitus vahvistaa tulevina vuosina. Oman tuotannon strategian vahvistamiseksi on tehty seitsemän tonttivarausta uusille vaativan tuen ryhmäkodeille, joita suunnitellaan sekä lapsille että aikuisille.

Terveys- ja päihdepalvelut:

Ei ole asetettu tavoitetasoa.

Monituottajamallissa huomioidaan eri tuotantotavat, joka mahdollistaa laadukkaat palvelut asiakkaille.

Sairaala-, kuntoutus ja hoivapalvelut:

Monituottajamallissa huomioidaan eri tuotantotavat, joka mahdollistaa asiakkaalle valinnanvapautta.

Kotihoidon osalta tuotantotapojen suhdetta on tarkoitus tarkastella. Asumispalvelujen osalta oma tuotantotaso on riittävä.

31. Miten resurssien allokoinnissa on huomioitu painopisteen siirto perustasolle jo talousarvioprosessissa?

Helsingin kaupunki ja Uudenmaan hyvinvointialueet laativat yhteistyössä HUSin kanssa tavoitteet, jotka sisällytetään jatkossa HUSin talousarvioon. Vuoden 2024 yhtenä tavoitteena on tuottavuuden parantamisen lisäksi painotuksen siirtäminen HUS-yhtymän jäsenten ennaltaehkäisevään työhön. Tavoitteen mittari on seuraava: HUS-yhtymän erikoissairaanhoidon talousarvion piirissä olevien vertailukelpoisten kustannusten suhteellinen osuus jäsenten sote-kokonaiskustannuksista alenee, tavoitetaso 2024: suhteellinen osuus alenee vuodesta 2023. Lisäksi tavoitteissa tavoitellaan HUSin investointitason pienentämistä suhteessa vuosikatteeseen.

Vuoden 2025 tavoitteiden valmistelu on pitkällä ja vastaavasti tavoitellaan painopisteen siirtämistä erikoissairaanhoidosta yhtymän jäsenten peruspalvelujen vahvistamiseen siten, että toimenpiteillä vähennetään erikoissairaanhoidon palveluiden tarvetta ja käyttöä.

HUSin talousarviosta 2024 päätettäessä rahoituksen jaossa huomioitiin 0,1 %-yksikön painopisteen siirto peruspalvelujen vahvistamiseen. Vastaava elementti on keskustelussa mukana, kun valmistellaan HUSin kehystä vuodelle 2025.

Alatavoite: Toiminnan ohjauksessa ja johtamisessa painotetaan vaikuttavuusperustaisuutta

32. Mitä toimenpiteitä vaikuttavuusperustaisuuden edistämiseksi on meneillään alueellanne?

Kirjatkaa kaikki sellaiset toimenpiteet, jotka eivät sisälly Suomen Kestävän Kasvun –ohjelman vaikuttavuuspilotteihin sekä vaikuttavuustutkimuksen osaamista vahvistaviin kehittämishankkeisiin.

Vaikuttavuusperustaisuus linkittyy moneen Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan (sotepe) tekemiseen. Tutkimus- ja kehittämissuunnitelmassamme on asetettu tavoitteita vaikuttavuuden edistämiseksi ja vaikuttavuus on huomioitu myös palvelustrategiassamme. Sotepe-toimialalla on laadittu lisäksi tietojohdamisen suunnitelma. Tietojohdamisen tavoitteenamme on johtaa palveluja ennakoivasti ja vaikuttavuutta lisäävästi laadukkaan tiedon avulla. Talouden ja toiminnan suunnittelun yksikössä on tehty työtä tuotteistamisen ja kustannuslaskennan edistämiseksi ja kustannusvaikuttavuuden työkalujen kehittämiseksi. Sotepe-toimialalta on edustus kansallisissa ja alueellisissa vaikuttavuuteen liittyvissä ryhmissä ja verkostoissa. Toiminta on osin vielä pistemäistä ja vaikuttavuuden johtamisen osalta rakenteet ovat vasta muotoutumassa.

Yhteistyö-päätavoitteen alla on kaksi tavoitetta:

Alatavoite: Hyvinvointialueiden ja kuntien sekä muiden toimijoiden välillä on toimivat yhteistyörakenteet, joissa painottuu ennaltaehkäisy

33. Miten lakisäätöiset hyvinvointia, terveyttä ja turvallisuutta edistävät tehtävät* on järjestetty ja minkälaiset resurssit niihin alueella on varattu?

*Mm. alueellinen hyvinvointikertomus ja -suunnitelma ja vuosittaiset hyte-neuvottelut

Helsinkiin on luotu kaupunginhallituksen päätöksellä (2018) poikkihallinnolliset hyvinvoinnin ja terveyden (hyte) edistämisen johtamis- ja koordinaatorakenteet, joissa toimii kaupunginkanslia ja kaupungin kaikki toimialat mukaan lukien sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala (sotepe). Kuntajohdon Tea-viisarikyselyn (2023) tulosten mukaan Helsingin hyte-johtaminen on erittäin hyvällä tasolla. Työssä on kuitenkin tunnistettu haasteita strategisen ja operatiivisen johtamisen välillä. Lisäksi sote-uudistus ja uudistunut lainsäädäntö ovat tuoneet kaupungille uusia tehtäviä, joissa erityisesti kaupunkiyhteiset hyte-tehtävät on kirkastettava. Helsingissä on parhaillaan käynnissä hyte-edistämisen johtamis- ja koordinaatorakenteen arviointi ja kehittäminen. Kehittämistyön tavoitteena on mm. selkeyttää kunta-Helsingin ja sotepe-toimialan rooleja uudet sote-uudistuksen tehtävät huomioiden. Lisäksi on tunnistettu, että vaikuttavuusperusteisuutta tulee lisätä.

Hyte-työtä ohjaava asiakirja on valtuustokausittain valmisteltava Helsingin hyvinvointisuunnitelma (<https://www.hel.fi/static/kanslia/hyte/helsingin-hyvinvointisuunnitelma-2022%E2%80%932025.pdf>), jota toteutetaan kaikkien toimialojen ja kaupunginkanslian yhteistyönä. Seuraavan strategiakauden hyvinvointisuunnitelmaa ja sen tietopohjaa rakennetaan uusi hyte-lainsäädäntö huomioiden. Hyvinvointisuunnitelmaamme on arvioitu SDG-analyysityökalun avulla. Toimenpiteiden keskiössä on ehkäisevän työn vahvistaminen ja hyvinvoinnin edistäminen mm. kaventamalla hyte-eroja, vähentämällä eriarvoisuutta, tukemalla hyviä väestösuhteita, vapaa-ajan toimintoja, terveellisiä elämäntapoja ja turvallista kaupunkia. Toimenpiteillä edistämme myös kestävä kehityksen tavoitteiden jalkautumista. Sotepe-toimialalla on päävastuu hyte-työstä toimialan järjestämistä vastuuseen kuuluvien palveluiden osalta. Velvollisuutena on myös antaa kunnalle sekä HUS-yhtymälle asiantuntijatukea hyte-työn toteuttamista varten. Sotepe-toimialan toimintasääntö 2024 sekä palvelustrategia 2022–2025 linjaavat strategisella tasolla hyte edistämistä. Järjestämistehtävän hyte-työn edistämisen vahvistamiseksi sisällytämme hyvinvoinnin, terveyden ja turvallisuuden edistämisen keskeiset sisällöt palveluissa laadittaviin palvelukuvauksiin ja huomioimme soveltuvin osin kytkökset omavalvontaohjelmaan ja -suunnitelmiin.

Hyte-työn edistämistä toteutetaan osana toimialan perustyötä ja palveluja. Lisäksi toteutamme kaupunkiyhteisen hyvinvointisuunnitelman kokonaisuuksia. Helsingin laajassa verkostokokonaisuudessa toimii runsaasti palvelujen edustajia ja asiantuntijoita, sotepe-toimialan hyte-työn valmistelu-, koordinointi- ja asiantuntijatukeen, mukaan lukien kaupunkiyhteinen yhteistyö, on varattu resursseja. Osana Kestävän kasvun -hanketta, sotepe-toimiala koordinoi hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen osahanketta. Osa hyte-suunnitelman toimenpiteistä on myös integroitu osaksi Helsingin poikkihallinnollista ja järjestöyhteistyössä toteutettavaa Kestävän kasvun hanketta. Edellä kuvattuun viitaten, tarkkaa henkilöstömäärää, joka osallistuu hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen, ei voida arvioida yksityiskohtaisesti.

Hyvinvointialueen hyte-kerroin on tuonut uudenlaisia painotuksia rahoituksen muodostumiseen, joten valmistelua eri indikaattoreiden osalta on aktiivisesti työstyetty osaksi palveluissa tapahtuvan työn näkyväksi tekemistä. Sotepe-toimiala on pyrkinyt nostamaan kansalliseen keskusteluun hyte-kertoimen osalta havaittuja epäselvyyksiä toivoen niihin selvyyttä. Huolena on erityisesti Helsingin erityispiirteiden huomioiminen osana rahoitusperiaatteita. Jatkossa hyte-kerroin valmistelu on osa muutosohjelmaa.

Helsingin kaupunki neuvottelee vuosittain hyte-edistämistyötä tekevien muiden julkisten toimijoiden, yksityisten yritysten ja yleishyödyllisten yhteisöjen kanssa sekä HUS-yhtymän kanssa hyteä koskevista tavoitteista, toimenpiteistä, yhteistyöstä ja seurannasta. Neuvottelut on toteutettu vuoden 2024 alussa, niiden tuloksia on käsitelty Helsingin hyte-edistämisen johtamisrakenteissa ja kooste tulee sisältymään hyvinvointikertomukseen (Stadin HYTE-barometri). Jatkossa neuvottelujen sisältöä ja toteutusta valmistellaan vuosittain kunta-Helsingin ja sotepe-toimialan yhteistyönä HYTE-ohjausryhmän päätettäväksi. HUS-neuvottelujen suhteen Helsingissä on sovittu, että sotepe vastaa koordinoinnista.

Päätökset:

Kaupunginhallitus päätti 14.5.2018 § 350 ottaa käyttöön uuden HYTE-johtamisrakenteen <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2018-004236?paatos=f0068c88-79cf-4727-a942-715b1741963a>

Kaupunginvaltuusto hyväksyi Helsingin hyvinvointisuunnitelman vuosille 2022–2025 16.11.2022 § 277 <https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2022-011138?paatos=38c917da-2777-42c5-b498-39cc32a50fcc>

34. Miten yhdyspintatyö on organisoitu ja resursoitu?

Esim. asumiseen, työllisyyteen, kasvatukseen, opetukseen ja kotoutumiseen liittyvä yhdyspintatyö.

Asuminen ja asunnottomuuden poistaminen:

Helsingissä on poikkihallinnollinen asunnottomuuden poistamiseen tähtäävä toimenpideohjelma 2023–2025, jossa toimijoina on sotepe-toimiala, kaupunkiympäristön toimiala ja kaupunginkanslia. Osana toimenpideohjelmaa tehdään yhteistyötä eri toimialojen kesken asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn, asunnottomien ja palveluiden piirissä olevien osalta.

Toimenpideohjelman etenemistä seurataan vuosittain kaikkien toimijoiden kesken. Joidenkin toimenpiteiden osalta on erillissopimus sotepe:n ja kunta-Helsingin kesken (mm. asumisneuvonta). Toimialojen välistä yhteistyötä tehdään myös erityisasumisen kysymyksissä mm. erityisasumisen ohjausryhmän kautta. Asumisen turvaamiseksi on luotu yhteisiä toimintakäytäntöjä kaupunkiympäristön toimialan ja Heka-kiinteistöjen kanssa asuttamisen kohdentamiseksi ja sujuvoittamiseksi mm. puoltolausuntojen avulla. Asumisen ja asunnottomuuden ehkäisemisen toteuttamiseksi tehdään yhteistyötä myös järjestötoimijoiden kanssa.

Työllisyys:

Helsingissä työ- ja toimintakyvyn arviointi ja tuki (kuntoutusmahdollisuudet, sairausvakuutusetuudet ja muut mahdolliset asiakkaan tilanteeseen sopivat palvelut) toteutetaan pääosin terveys- ja hyvinvointikeskuksissa, osa toteutetaan ostopalveluina. Terveys- ja hyvinvointikeskus on yhteistyörakenne, jossa eri sote-toimijat on koottu yhteen. Työ- ja toimintakyvyn arvioinnin ja tuen palvelut ovat useimmiten monialaisia, sisältäen sekä terveys- että sosiaalipalveluja. Yksi esimerkki monialaista tukea tarvitsevien asiakkaiden palvelurakenteesta on työkyvyn tuen verkosto, jossa Terveys- ja hyvinvointikeskuksissa työskentelevät ammattilaiset kokoontuvat säännöllisesti. Tapaamisissa ovat mukana myös työllisyyspalvelujen ja Kelan edustajat.

Työllistymistä edistävä monialainen yhteispalvelu (TYP) on kokonaisuudessaan yhdyspintatyötä, jota Helsingissä on toteutettu pitkäjänteisesti ja systemaattisesti työllisyyden, terveydenhuollon ja sosiaalialan yhdyspintoilla, mukaan lukien yhteiset toimipisteet. Yhdyspinnan johtaminen yhteen sekä yhteinen kehittäminen on todettu tärkeäksi. TYP:issä on sisäänrakennettuna yhdyspintatyö terveydenhuollon-sosiaalihuollon-sosiaalivakuutuksen ja työllistymisen kanssa sekä oppilaaohjaajien/kasvatuksen kanssa. Työllistämistä edistävässä sosiaalityössä tehdään yhteistyötä myös kuntoututtavan työtoiminnan, aikuissosiaalityön, vammaispalvelun, maahan muuttaneiden palveluiden ja terveydenhuollon kanssa. Työllisyyteen liittyvää työtä tehdään paitsi yhteistyössä kaupungin palvelujen sisällä, myös palveluja tuottavien järjestöjen kanssa ja niiden välillä. Pitkäaikaistyöttömyys keskittyy erityisesti suuriin kaupunkiin ja kasvukeskuksiin. Tätä pitäisi huomioida hyvinvointialueiden rahoitusperusteissa nykyistä paremmin. Pitkäaikaistyöttömyyden (sosiaalisiin ja terveydellisiin) juurisyihin puuttumiselle pitäisi antaa enemmän merkitystä rahoituksessa.

Valtakunnallisen TE24-uudistuksen myötä työllisyydenhoidon järjestämisvastuun siirtyy valtiolta kunnille. Vuoden 2025 alusta Helsingin kaupungin työllisyyspalvelut organisoidaan uusiksi ja yhteistyötä kehitetään ja parannetaan.

Kotoutuminen:

Hyvinvointialueiden kotoutumisen edistämisen tehtävä on sosiaalipalvelujen osalta monialaista yhdyspintatyötä. Kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten tehtävien hoitaminen Helsingissä on sovittu seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto on 7.12.2022 § 316 määrännyt kansliapäällikön tehtäväksi päättää kotoutumisen edistämisestä annetun lain mukaisten kunnalle kuuluvien tehtävien hoitamisesta. Samalla valtuusto on päätöksen perusteluissa todennut, että sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle (sotepe) siirtyy järjestämisvastuu kotolaissa hyvinvointialueelle määrätystä tehtävistä. Kunnan tehtävien hoitamisesta on laadittu yhteistyösopimus kanslian ja sotepe-toimialan välillä ja kansliapäällikkö on delegoinut 21.12.2022 toimivaltaa kotoutumislain mukaan (1386/2010). Lisäksi yhteistyösopimuksella on sovittu laissa säädettyjen korvausten hakemiseen tarvittavien korvaushakemusasiakirjojen valmistelu sotepe toimialalla.

Yhdyspintoilla tapahtuvaa yhteistyötä tukee yhteistyösopimus kunnan tehtävien hoitamisesta vuosille 2023–2024 ja järjestöyhteistyörakenteet kotoutumiseen liittyen samoin kuin muiden kaupungin palvelujen mm. työllisyyspalveluiden ja muiden hyvinvointialueiden kanssa. Lisäksi yhdyspintoilla tehdään monipuolista hankeyhteistyötä, kuten Avoin ovi palveluihin – hanketoteutus yhdessä kanslian ja kasvatuksen ja koulutuksen toimialan kanssa, Hyvä alku Helsingissä - hanketoteutus yhdessä Helsingin työllisyyspalvelujen kanssa ja osana Kestävän kasvun HYTE-palvelukonseptin hanketoteutusta. Aktiivinen osallistuminen Koto24 –projektitoimiston työpajatyöskentelyyn 2025 voimaan astuvan lain tehtävien järjestämiseen liittyen, Helsingin alueen vastaanottokeskukset ja sotepe:n yhteistyössä kaksi laajan verkoston

kokoukset. Palveluittain järjestetään yhteistyökoukuksia erikseen ja lisäksi Kela-yhteistyörakenteissa toimii toimeentulotuen alueellinen neuvottelukunta. Yhteistyö TE-toimiston kanssa on jäänyt vähäisemmäksi rakenteellisella tasolla.

Palvelukeskustoiminta:

Sotepe-toimialan ja kunnan (sekä järjestötoimijoiden) yhdyspinnoilla toimiva, ikääntyneitä laajasti tavoitettava palvelukeskustoiminta on keskeinen ikäihmisten monialainen toimintakykyä, osallisuutta sekä hyvinvointia ja terveyttä tukeva toimintamalli. Helsingissä toimii 15 palvelukeskusta. Palvelukeskus on avoin kohtaamispaikka helsinkiläisille eläkeläisille ja työttömille. Koronavuosina käyntimäärät laskivat, vuonna 2023 palvelukeskuksissa oli noin 500 000 käyntiä ja käyntimäärät ovat kasvussa. Vastuu palvelukeskustoiminnasta on sotepe toimialalla ja kunta-Helsinki toimii kumppanina. Keskustelua palvelukeskustoiminnan tehtävistä sotepe-toimialan ja Kunta-Helsingin osalta jatketaan.

Kasvatus ja opetus -teema/ neuvola, koulu- ja opiskeluterveydenhuollon näkökulma:

Neuvolalla, sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollolla on selkeät yhteistyörakenteet kasvatuksen ja koulutuksen toimialan (kasko) sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa (kuva). Palveluketju- kehittämistyötä tehdään tiiviissä yhteistyössä kaskon ja muiden toimialojen kanssa. Yhteistyössä on laadittu toimintamalleja ja ohjeita yhteisen työn tueksi sekä yhdenvertaisten ja laadukkaiden lapsiperheiden palvelujen, kuten neuvola- ja opiskeluhuollon palveluiden järjestämiseksi, esim. kouluterveydenhuollon tehtävänä on tuottaa opiskeluhuollon palveluita oppilaille ja huomioida koko perheen hyvinvointi. Sotepe- ja kasko -toimialoilla on yhteisiä ylemmän johdon johtamisen rakenteita ja lisäksi Helsingissä on toimivat hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen liittyvät lanupe-rakenteet, joissa johto on mukana. Kehitämme parhaillaan alueellisia lasten ja nuorten hyvinvointia tukevia rakenteita yhdyspinnoilla. Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisen tueksi toimii opiskeluhuollon yhteistyön ohjausryhmä. Lisäksi Helsingissä toimii mm. lakisääteinen alueellinen opiskeluhuollon yhteistyöryhmä.

Ison kaupungin näkökulmasta yhteisten toimintatapojen implementointi on jo ennen sote-uudistusta ollut haastavaa jokaiseen yksikköön/kouluun/oppilaitokseen. Erityisesti henkilöstön vaihtuvuus ja runsas kehittämistyö aiheuttavat implementoinnille haasteita. Yhteisesti suunnitellut ja toteutetut koulutuspäivät ovat olleet toimivia. Lisäksi haasteeksi on tunnistettu yhteisen asiakas- ja potilastietojärjestelmän puute psykologi- ja kuraattoripalvelujen kanssa. Helsingissä kasvatuksen ja koulutuksen toimiala tuottaa nämä palvelut, eikä em. palveluissa voi vielä tällä hetkellä käyttää Apottijärjestelmää. Psykologi- ja kuraattoripalvelut ottavat Apotin käyttöön vuonna 2025. Kehitämme lasten ja nuorten palveluja laajasti yli toimialarajojen. Eri palveluille mahdollistetaan osallistuminen yhteiskehittämiseen. Lasten, nuorten ja perheiden hyvinvoinnin edistäminen koetaan kaikkien yhteiseksi tehtäväksi, jonka eteen tehdään paljon hyvää työtä. HYTE-tavoitteet ja mittarit ohjaavat ja tukevat tätä työtä.

Segregaatio: Kaupunkiudistushanke (kanslia):

Yhdyspinnalla toimii kaupunkiudistus-hanke. Kaupunkiudistus-termillä kuvataan Helsingin kaupungin toimialarajat ylittävää toimintamallia, jonka tavoitteena on parantaa kokonaisvaltaisesti asuinalueiden palveluja, viihtyisyyttä ja houkuttelevuutta sekä mahdollistaa alueille laadukas täydennysrakentaminen. Kaupunkiudistusta tehdään sekä kaupungilla toimialayhteisesti että yhdessä alueiden asukkaiden ja muiden toimijoiden kanssa. Toimialat vastaavat omalta osaltaan kaupunkiudistusalueille tehtävistä hankkeista ja toimenpiteistä. Sotepe-toimiala toteuttaa kaupunkiudistusalueilla ikääntyneen vieraskielisen väestön palveluiden kehittämistä ja edistää lasten, nuorten ja perheiden hyvinvointia kehittämällä lasten ja nuorten palvelujen alueellisten yhteistyörakenteiden mallia. Jälkimmäinen tehdään yhteistyössä kasvatuksen ja koulutuksen toimialan sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kanssa. Lisäksi sotepe-toimiala on mukana kehittämässä uudenlaista kesätoimintaa kaupunkiudistusalueille ja kesäksi 2024 on suunnitteilla leikkipuistoruokailun tarjoamista myös ikäihmisille kokeiluna Malmilla.

35. Millaisia tulostavoitteita hyvinvointialue on kuntien kanssa sopinut väestön hyvinvointia ja terveyttä koskien, ja miten tulostavoitteita seurataan?

Mukaan lukien väestöryhmien välisten terveyserojen kaventaminen.

Helsingin erillisratkaisun mukaisesti Helsinki jatkaa olemassa olevissa hyte-rakenteissa tiivistä yhteistyötä kunta-Helsingin ja sotepe-toimialan kesken. Hyte-työtä ohjaava asiakirja on valtuustokausittain valmisteltava Helsingin hyvinvointisuunnitelma, johon sisältyy sovitut tavoitteet, toimenpiteet ja niiden seuranta (<https://www.hel.fi/static/kanslia/hyte/liite-hyvinvointisuunnitelman-tavoitteet-toimenpiteet-mittarit-vastuutahot.pdf>). Lisäksi Stadin hyte-barometrissä (https://www.hel.fi/static/kanslia/Kaupunkitieto/23_06_08_Tilastoja_3.pdf) käytetään mittareina yksittäisten toimenpiteiden pääasiassa laadullisia prosessimittareita ja painoalueiden seurantamittareita. Painoalueiden seurantamittarit ovat tilastollisia tunnuslukuja, jotka kuvaavat painopisteen tilaa ja muutoksia tiivistetysti. Hyvinvointisuunnitelman tavoitteita toteutetaan osana toimialojen perustyötä, joten ne osaltaan sisältyvät toimialojen toimintasuunnitelmiin ja talousarvioihin. Hyvinvointisuunnitelma on kaupunkiyhteinen ja yhteiset tavoitteet ja toimenpiteet on valittu keskeisten hyvinvoinnin- ja terveyden edistämisen painopisteiden kautta. Toimenpiteiden etenemistä seurataan vuosittain raportoitavassa Hyte-barometrissä (hyvinvointikertomus). Hyte-barometri nostaa esille väestön hyvinvoinnin- ja terveydentilan, ajankohtaisia ilmiöitä sekä hyvinvointi- ja terveyseroja tietopohjan kautta sekä toimenpiteiden etenemisen. Väestötason hyvinvoinnin kehitystä seurataan kaupunginvaltuuston hyväksymien mittarien avulla. Lisäksi Helsinki on vuosittain valinnut kaupunkiyhteiset hyte talousarviotavoitteet, joihin toimialat määrittelevät toimenpiteet ja niiden etenemistä seurataan osana normaalia toiminnan- ja talouden seurantaa sekä Helsingin hyte-ohjausryhmän käsittelyä. Tulostavoitteena on mm. liikkumissopimuksen käytön vahvistaminen, jossa tavoitellaan liikkumissopimuksen käyttöä 70 %:lla sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalveluiden asiakkaista vuonna 2025. Mielen hyvinvoinnin vahvistamiseksi tavoitteenamme on parantaa mielen hyvinvoinnin varhaista tukea lasten ja nuorten arjessa. Tavoitteen saavuttamiseksi on asetettu kaupunkiyhteisesti eri toimenpiteitä. Vuodesta 2025 alkaen kaupunkiyhteisiä hyte-tavoitteita ei enää määritellä, vaan ne kulkevat jatkossa osana segregaaation ehkäisyn kaupunkiyhteisiä talousarviotavoitteita, jotka valmistellaan kaupunkiyhteisesti.

36. Millaisia vaikuttavuustavoitteita hyvinvointialueellanne on asetettu YTA-alueen yhteistyölle (sote-palvelut ja tukipalvelut)?

Sotepe-toimialan tutkimus- ja kehittämissuunnitelmassa yhtenä tavoitteenamme on vahvistaa TKI-toimintaan ja vaikuttavuuteen liittyvää osaamista. Tarkoituksena on järjestää vaikuttavuuteen liittyvää koulutusta eri kohderyhmille sekä edistää yhteistyötä eri toimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa palveluiden vaikuttavuuden arvioinnin ja vaikuttavuusperustaisen johtamisen kehittämisessä. Tavoitteenamme on siis jatkossa tehdä yhteistyötä YTA-tasoisesti sekä muiden hyvinvointialueiden että yliopistojen ja osaamiskeskusten kanssa.

37. Miten hyvinvointialueen ja alueen muiden aluekehitystoimijoiden (maakunnan liitto, alueen kunnat ja alueella olevat valtion toimintayksiköt sekä alueella toimivat koulutus-/tutkimusorganisaatiot) yhteistyötä on organisoitu alueen elinvoiman vahvistamisessa?

Sotepe-toimiala tekee yhteistyötä kehittämis- ja innovaatiotoiminnan osalta kaupunginkanslian elinkeino-osaston kanssa. Helsingin kaupunki on mukana pääkaupunkiseudun ekosysteemisopimuksessa vuosille 2021–2027. Hyvinvointi ja terveysteknologia on yksi kolmesta painopistealueesta. Ekosysteemisopimuksen kautta rahoitettavat HEVi-hankkeet saattavat alan keskeisimmät toimijat yhteen niin kaupunkien, korkeakoulujen, tutkimuslaitosten kuin yritysten edustajien osalta. Kehittämishankkeet voidaan kytkeä monipuolisesti kaupungin eri palveluihin, myös asiakkaiden hyvinvointia edistäviin ja ennaltaehkäiseviin palveluihin.

Health Proof Helsinki on Helsingin kaupungin, HUS Helsingin yliopistollisen sairaalan ja Metropolia Ammattikorkeakoulun rakentama terveysalan ekosysteemi, joka sujuvoittaa yritysten tutkimuksen ja testauksen polkua. Metropolia tarjoaa pre-kliinisiä testausympäristöjä, sotepe perusterveydenhuollon ja sosiaalipalvelujen aitoja toimintaympäristöjä ja HUS erikoissairaanhoidon yritys-yhteistyötä. Health Proof Helsinki osallistuu myös eurooppalaiseen TEF Health- verkostoon. Health Capital Helsinki on Helsingin kaupungin, Espoon kaupungin, Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin HUS:in, Aalto-yliopiston, Helsingin yliopiston, Metropolian ja Haaga-Helium ammattikorkeakoulujen ja Helsinki Partners Oy:n yhteishanke. Hankkeen tavoitteena on kiihdyttää pääkaupunkiseudun life science- ja terveysteknologia-alan toimijoiden yhteistyötä sekä vahvistaa pääkaupunkiseutua Euroopan johtavana T&K:n ja kasvuyritysten innovaatioympäristönä. Tavoitteena on myös lisätä Helsingin kansainvälistä houkuttelevuutta. Health Capital Helsinki-yhteistyö sisältää mm. Radical Health Festival-tapahtuman järjestämisen.

Asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä ja hyvinvointi- ja terveyserojen kaventamista toteutetaan yhteistyössä kunta-Helsingin kanssa, rakenteissa, joissa toimii useita verkostoja eri teemoihin ja ikäryhmiin liittyen. Verkostoissa toimii järjestöedustajien lisäksi myös viranomaistoimijoita kuten THL, ES-Avi, poliisi ja HUS sekä joiltakin osin yliopistoyhteistyö. Osana Helsingin johtamis- ja koordinaatorakenteen arviointi- ja kehittämistyötä on tunnistettu tarve vahvistaa työikäisten poikkihallinnollista hyte-työn koordinaatiota ikäryhmien yhdenvertaisuuden vahvistamiseksi. Helsingin kaupunki toimii yhteistyössä myös mm. Terve Kunta -verkostossa sekä kansainvälisessä yhteistyössä.

Tilat ja tilahankkeet:

Sotepe-toimiala noudattaa Maakuntien tilakeskuksen ohjeita ja linjauksia sekä käyttää yhteistä lakisääteistä järjestelmää ja raportoi tilakantaan liittyvistä muutoksista Maakuntien tilakeskukselle. Tilojen ja rakentamishankkeiden osalta yhteistyötä tehdään kaupungin kanslian, kaupunkiympäristön toimialan ja sen alaisuuteen sijoittuvan asuntotuotantotoimiston sekä muiden toimialojen kanssa. Kaupunkitasoista palveluverkkotyötä tehdään kaupungin kanslian, aluerakentamisyksikön, strategiayksikön sekä muiden toimialojen kanssa. Sotepe-toimiala osallistuu myös kaupungin yhteishankkeisiin. Toimialan vuokrasopimukset ovat pääasiassa kaupunkiympäristön toimialan kanssa. Kaupunkiympäristön kanssa tehtävää yhteistyötä määrittelevät yhteistyöasiakirjat. Kaupunkiympäristön toimiala vastaa sotepe-toimialan tarvitsemien tilojen rakennuttamisesta, hankkimisesta, vuokrauksesta sekä tilahankkeista. Asuntotuotantotoimisto tuottaa erityisryhmien asumista sotepe-toimialan tarpeisiin.

HUSin kanssa sotepe-toimialalla on tiivistä yhteistyötä sairaalahankkeissa mm. Laakson yhteissairaalassa, sekä kuvantamis-, laboratorio- ja välinehuollon tilojen osalta. Lisäksi monissa muissa hankkeissa yhteistyötä tehdään puhtaanapalveluiden osalta. Tilahankkeissa yhteistyötä tehdään jonkin verran myös korkeakoulujen kanssa: korkeakouluharjoittelijat, muu opiskelijayhteistyö kuten esimerkiksi opinnäytetöiden ohjaus tai niiden liittäminen hankkeisiin. Lisäksi tiloja suunnitellaan huomioidaan mahdollinen yhteistyön kolmannen sektorin kanssa.

Toiminnallisen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelman kehittyminen:

Sukupuolten tasa-arvon ja yhdenvertaisuuden edistämiseksi jatketaan yhteistyötä kunta-Helsingin ja sotepe-toimialan kesken. Toimintaa ohjaa Helsingin Tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma, joka on tehty vuoteen 2025 saakka. Helsingin kaupungin palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2022-2025

(https://stplattaproduct.blob.core.windows.net/strategiatalousprod/Helsingin_kaupungin_palvelujen_tasa-arvo_ ja_yhdenvertaisuussuunnitelma_2022-2025_FINAL_saavutettava_1.pdf). Suunnitelmassa on yhdeksän sotepe-toimialaa

koskevaa kehittämiskohdetta ja niille 15 toimenpidettä, joilla vahvistetaan syrjimättömyyttä ja edistetään sukupuolten tasa-arvoa, yhdenvertaisuutta ja ihmisoikeuksien toteutumista palveluissa. Toimenpiteet ovat edenneet hyvin ja suunnitelman väliarviointia on käsitelty kaupunginhallituksessa 4.2.2014. Väliraportti, palvelujen tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma 2022–2025 (<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-015941?paatos=55b74069-3f22-4942-b88b-68199d5f3f9e>). Helsingin osallisuussuunnitelma on päivitetty syksyllä 2023 ja toimialalle on tehty oma suunnitelma toimenpiteineen. Osallisuussuunnitelman keskiössä on myös yhdenvertaisen osallisuuden toteutuminen. Osallisuussuunnitelman painopisteet ovat asiakkaiden osallisuuskokemuksen vahvistaminen, henkilökunnan osallisuusosaamisen lisääminen ja moniäänisyyden vahvistaminen. Toimialan osallisuussuunnitelma päivitetään verkkosivulle: <https://www.hel.fi/fi/paatoksenteko-ja-hallinto/osallistu-ja-vaikuta>.

Järjestöavustukset:

Helsingin kaupunki tukee yleishyödyllisiä helsinkiläisiä yhdistyksiä järjestöavustuksilla asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden sekä osallisuuden edistämiseksi. Järjestöavustuksilla tuetaan järjestöjen toimintaedellytyksiä. Järjestöavustusten painotus on ennaltaehkäisyssä. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta myönsi järjestöavustuksia vuodelle 2024 yht. 1 010 000 €. (<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-013000?paatos=ebd81624-9b2f-c01a-8816-8e5a3c300001>). Vuonna 2023 sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen avustusmääräraha oli 1 369 000 €. Järjestöavustusten painopistettä on muutettu ennaltaehkäisevämmäksi sote-uudistuksen yhteydessä vuonna 2022. Helsingin kaupunginhallituksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen määräraha on kasvanut ollen vuonna 2024 yht. 5 000 000 € ja kohdentuen kunta-Helsingin ennaltaehkäiseviin järjestötoimintoihin. (<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-013068?paatos=fea437a0-18ae-449d-89ae-e5c08def8ce5>). Vuonna 2023 kaupunginhallitus myönsi avustuksia hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen 4 640 700 €. Asukasosallisuuden avustuksia myönnettiin vuodelle 2024 1 066 000€ (<https://paatokset.hel.fi/fi/asia/hel-2023-013065?paatos=8f19c7e5-8b76-4151-812a-fc590719f5c2>). Vuonna 2023 asukasosallisuuden avustusmääräraha oli 1 060 800 €. Helsingin kaupunki ja sotepe-toimiala tarjoaa helsinkiläisille yleishyödyllisille yhdistyksille kaupungin tiloja hyvinvointia ja terveyttä sekä osallisuutta edistävään asukastoimintaan. Kaupunki toimii alustana järjestöaloitteiselle toiminnalle. Järjestöt voivat käyttää tiloja pääsääntöisesti maksuttomasti.

Alatavoite: Joustava ja kriisinkestävä palvelujärjestelmä turvaa väestön terveyttä, hyvinvointia ja riittävää toimeentuloa koko maassa

Ei kysymyksiä.

Tieto-päätavoitteen alla on kaksi tavoitetta:

Alatavoite: Palvelujärjestelmään sekä perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluihin liittyvä tutkimus- ja kehittämistoiminta vahvistuu

38. Millaisia toimia hyvinvointialue on luonut tai luomassa vahvistaakseen painotetusti perusterveyden- ja sosiaalihuollon palveluiden tutkimus-, koulutus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintaa?

Erittele 5 tärkeintä.

1. Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalle (sotepe) on perustettu TKI-verkosto, jonka tehtävänä on toimia asiantuntijaverkostona TKI-toiminnassa, laatia tutkimus- ja kehittämissuunnitelma ja varmistaa valtakunnallisten tavoitteiden toteutuminen. TKI-verkostossa on edustajat kaikista toimialan palveluista ja lisäksi kaupunginkanslian kaupunkitietopalvelut-yksiköstä (tutkimus) ja elinkeino-osastolta (yritysyhteistyö, innovaatiotoiminta).

2. Sotepe-toimialalle on laadittu tutkimus- ja kehittämissuunnitelma, jossa on asetettu tavoitteet TKI-toiminnalle meneillään olevalle valtuustokaudelle 2024–2024. Jatkossa suunnitelma laaditaan palvelustrategiakausittain.

3. Oppilaitosyhteistyölle on omat strategiset tavoitteet mm. TKKIO-yhteistyön tiivistämiseksi ja harjoittelujen kehittämiseksi. Oppilaitosyhteistyötä ja koulutusta koskevat asiat kuuluvat myös TKI-verkoston vastuualueeseen.

4. Sotepe-toimiala jatkaa ja tiivistää sopimukseen perustuvaa yhteistyötä Helsingin yliopiston kanssa. Yhteistyö terveydenhuollon kehittämisen maisteriohjelman kanssa alkanut vuoden 2024 alussa, yhteistyö lääketieteellisen tiedekunnan Akateemisen terveyskeskuksen (AkaTK) kanssa jatkuu perusterveydenhuollossa tehtävän tutkimuksen vahvistamiseksi.

5. Sosiaalihuollon osalta toimiala on päivittänyt yhteistyösopimuksen Uudenmaan alueen sosiaalialan osaamiskeskuksen (Socca) kanssa, ja Mathilda Wrede-instituutin kanssa sopimus on päivittymässä. Uusissa sopimuksissa huomioidaan entistä tarkemmin TKKI-toiminnan tarpeet. Sotepe-toimialalle on perustettu sosiaalihuollon asiantuntijaryhmä. Tulevan YTA-sopimuksen mukaisesti tavoitteena on, että Etelä-Suomen yhteistyöalueen osaamiskeskukset valmistelevat yhteistyössä hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin sosiaalihuollon johtajien ja asiantuntijoiden kanssa rakenteet kattavalle sosiaalialan osaamiskeskustoiminnalle yhteistyöalueella

39. Millaisia suunnitelmia ja toimia hyvinvointialueella ja yhteistyöalueella on tutkimus, kehittäminen, koulutus, osaaminen ja innovaatio –toimintojen ja niihin liittyvien yhteistyörakenteiden vahvistamiseksi?

Erittele 5 tärkeintä.

1. Sotepe-toimiala on osallistunut aktiivisesti Etelä-Suomen YT-alueen sopimusvalmisteluun ja tulee osallistumaan YTA-tasoiseen yhteistyöhön koko TKKIO-toiminnan osalta.

2. Sotepe-toimialan tutkimus- ja kehittämissuunnitelman yhtenä tavoitteena on varmistaa, että alueelliset, YTA-tasoiset ja toimialan TKKIO-rakenteet ovat yhteensopivia ja vastuutahot on määritelty.

3. Valmistelussa olevassa YTA-sopimuksessa todetaan, että tällä hetkellä järjestäytynyt Uudenmaa-tasoinen TKKI-koordinoiva neuvottelukunta laajennetaan YTA-tasoiseksi. Tulevan neuvottelukunnan tehtävänä on yhteensovittaa TKKI-toimintaa yhteistyöalueen yhteisesti asetettuihin painopisteisiin nähden ja laatia yhteisesti sovittu strateginen suunnitelma, jossa sovitaan TKKI-toiminnan tavoitteista, toimenpiteistä, vastuista ja koordinaatiosta sekä arvioinnista ja seurannasta.

4. Tulevan Etelä-Suomen yhteistyöalueen TKKI-koordinoivan neuvottelukunnan tavoitteena on toimia yhteistyössä kansallisten ja kansainvälisten verkostojen kanssa.

5. Valmistelussa olevassa YTA-sopimuksessa on huomioitu TKKIO-toiminnassa kaksikielisyys: yhteistyötä tehdään Länsi-Uudenmaan koordinoiman ruotsinkielisen TKI-verkoston ja ruotsinkielisten yhteistyökumppanien kanssa. Sotepe-toimialalta on edustus näissä verkostoissa.

Alatavoite: Kansallisesti ja yhteistyöalueittain suunniteltu tiedonhallinta ja digitalisaatio tukevat tavoitteiden saavuttamista ja asukaslähtöistä toiminnan uudistamista

40. Minkä tietojärjestelmien osalta olette sopineet muiden samaan yhteistyöalueeseen kuuluvien hyvinvointialueiden kanssa suunnitelmasta niiden hankkimiseksi ja käyttöönottamiseksi yhteistyössä?

Valtioneuvoston vahvistamissa valtakunnallisissa tavoitteissa edellytetään, että yhteistyöalueet laativat osana yhteistyöaluesopimustaan yhteisen suunnitelman siitä, miten tietojärjestelmien uudistamisen edellyttämät hankinnat ja käyttöönotot toteutetaan yhteistyössä. Lisäksi valtioneuvosto on asettanut tavoitteeksi, että pitkällä aikavälillä laaja-alaiset tietojärjestelmät hankitaan yhteistyöaluetasoisesti.

Sotepe-toimialalla on Vantaan ja Keravan hyvinvointialueen sekä HUS-yhtymän kanssa yhteinen asiakas- ja potilastietojärjestelmä, jonka kehittämiseen ja ylläpitoon ne ovat yhdessä sitoutuneet. Sotepe-toimiala on osana Helsingin kaupunkia sitoutunut käyttämään ja kehittämään kaupungin yhteistä ict-infrastruktuuria. Tämä mahdollistaa erittäin rajoitetusti samojen asioiden työstämisen yhteistyöalue-tasolla.

HUS-yhtymä tuottaa omaa toimintaansa tukemaan erilaisia alusta- ja ohjelmistopalveluja tai –ratkaisuja, joita sotepe-toimiala ja Uudenmaan tai Etelä-Suomen hyvinvointialueet ovat eri kokoonpanoissa sitoutuneet yhdessä hankkimaan ja kehittämään. Tällaisia ovat mm. Tietoallas-ratkaisu sekä tartunnan jäljitys- ja siirtoportaalisovellukset.

41. Tunnistatteko jotain ongelmia tai haasteita, jotka vaikeuttavat sopimista yhteistyöaluetasoisista tietojärjestelmähankinnoista? Mitä nämä haasteet ovat?

Nykyiset järjestelmät on integroitu syväälle toimijoiden prosesseihin ja niillä on paljon sidoksia ja riippuvuuksia muiden järjestelmien kanssa. Erilaiset tietojärjestelmät- sekä niitä koskevat hankkeet ja hankinnat ovat eri alueilla teknisesti erilaisia ja elinkaarensa eri vaiheissa. Tiedonhallinta ja toiminnan jatkuvuus ovat hyvin haastavia asioita ratkaistaviksi, kun suurissa tietojärjestelmäratkaisuihin siirrytään toisiin järjestelmiin. Tämä koskee yhtä hyvin asiakas- ja potilastietojärjestelmiä kuin talouden, hr:n ja erilaisia toiminnanohjausjärjestelmiä. Tarvittavat toiminnan ja toimintatapojen muutokset sekä tiedonhallinta ovat paljon vaikeampia asioita toteuttaa kuin tekniset järjestelmämuutokset. Vaikeus lisääntyy mitä useampaa toimijaa asia koskee. Helsingin kaupungilla on vakiintunut ict-infrastruktuuri ja siihen liittyvät toimintamallit. Näitä ei ole yhden toimialan mahdollista lähteä erillisesti kehittämään muiden hyvinvointialueiden kanssa tai lähteä kehittämään näiden kanssa Helsingin infrasta erillisiä omia ratkaisujaan yhteistyössä muiden kanssa.

42. Miten suuri merkitys digitaalisilla palveluilla on osana hyvinvointialueenne palvelustrategiaa?

Arvioikaa asteikolla 1-10 (1 = ei merkitystä, 10 = erittäin suuri merkitys).

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Arvio merkittävydestä	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☐	☒	☐	☐

Digiturvan kokonaiskuvapalvelu

Tämän hyvinvointialueen selvityksen osana pyydämme teitä erikseen vastaamaan Digi- ja väestötietoviraston Digiturvan kokonaiskuvapalvelu –kyselyyn, joka toteutetaan Kokonaiskuvapalvelussa. Kysely löytyy [suomi.fi palveluhallinnasta: https://palveluhallinta.suomi.fi/fi](https://palveluhallinta.suomi.fi/fi)

Kokonaiskuvapalvelu näkyy niille käyttäjille, joille organisaatio on antanut palveluun oikeudet. Palveluhallinnasta löytyy myös

Digiriskienhallinnan palvelu ja Julkri-palvelu. Täältä löytyy ohjeita palvelun käyttöön ottoa niille organisaatioille, jotka eivät ole vielä ottaneet ko. palveluita käyttöön: <https://dvv.fi/digiturvan-tietopalvelut>.

Digiturvan kokonaiskuvapalvelun tavoitteena on tarjota työkalu organisaatioille digitaalisen turvallisuuden kokonaiskuvan seurantaan varten.

Huomaattehan, että kyselyyn toivotaan vastauksia, tietojen päivitystä tai vähintään kyselyn uudelleen tallentamista maaliskuun aikana, jotta tulokset nousevat uuteen raporttiin.

Lisätietoja Digiturvan kokonaiskuvapalvelusta ja kyselyyn vastaamisesta saa osoitteesta digiturva@dvv.fi

Osa II: Hyvinvointialueille annetut toimenpidesuosituksien ja hyvinvointialueiden strategiset tavoitteet

43. Mihin toimenpiteisiin hyvinvointialue on ryhtynyt sosiaali- ja terveysministeriön ja valtiovarainministeriön järjestämislain 24 §:ssä tarkoitetuissa vuosittaisissa neuvotteluissa annettujen toimenpidesuosituksien toteuttamiseksi?

1. Alueen on jatkettava toiminnan ja palveluiden uudistamista sekä talouden tasapainotusta.
    - o Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta päätti kokouksessaan 19.9.2023 käynnistää talouden tasapainottamiseksi vuosille 2023–2025 laaditun muutosohjelman ja sen toimenpiteiden valmistelun. Muutosohjelma ulotettiin vuoteen 2026 asti. Olemme jatkaneet määrätietoista muutosohjelman/talouden sopeuttamisohjelman toimenpiteiden toimeenpanoa ja uusien toimenpiteiden suunnittelua. Vuonna 2023 tilinpäätökseen kirjatut muutosohjelman kustannusvaikutukset olivat 43,92 milj. euroa. Vuonna 2024 tavoittelemme noin 25 milj. euron sopeutusta. Sosiaali-, terveys- ja pelastuslautakunta on jo mm. päättänyt ensimmäisistä asiakasmaksukorotuksista sekä järjestöavustusten vähentämisestä. Hallinnollisia kustannuksia on vähennetty ja päällekkäistä työtä karsittu. Tilakustannuksissa tavoitellaan merkittäviä säästöjä ja kaikissa palveluissa tehdään työtä mm. työvoimakustannusten hallinnassa ja järjestämis- sekä toimintatapojen uudistamisessa tuottavuuden parantamiseksi.
  2. Alueen on tunnistettava, suunniteltava sekä toimeenpantava tarvittavat toimet vuokratyön käytön vähentämiseksi.
    - o Tämän toimenpidesuosituksen toteuttamisen liittyvä teema sisältyy jo kysymyksien 12 ja 13 vastaukseemme.
  3. Alueen, Uudenmaan muiden järjestämisvastuullisten ja HUS-yhtymän täytyy tehdä yhteen sovitettuja suunnitelmia talouden tasapainottamiseksi ja toiminnan kehittämiseksi mukaan lukien yhteinen investointisuunnittelu.
    - o Uusimaatasoinen investointiryhmä (Helsingin kaupunki, hyvinvointialueet ja HUS-yhtymä) on perustettu kesällä 2023 Helsingin kaupungin johdolla ja toiminta on käynnissä. Ryhmässä pyritään yhdessä luomaan Uusimaa-tasoinen näkymä investointeihin, tekemään yhteistä priorisointia ja suunnittelua, tunnistamaan mahdolliset yhteishankkeet ja tarkastelemaan palveluverkkoja.
- Hyvinvointialueilla ja Helsingin kaupungilla sekä HUSilla on muutosohjelmat/talouden tasapainottamisohjelmat.
4. Alueen on otettava vastuu YTA-yhteistyöstä ja nopeutettava sekä vahvistettava sitä.
    - o Uudellamaalla ja koko eteläisellä yhteistyöalueella on laajaa olemassa olevaa yhteistyötä mm. klinisten tukipalvelujen järjestämisessä. Myös yhteishankintoja on tehty vuosia. Helsinki on antanut merkittävän työpanoksen YTA-valmistelutyöhön ja valmistelu on edennyt aikataulussa. Sopimusluonnos on valmistunut maaliskuun lopussa ja on kommentoitavana sopijapuolilla. Sosiaalihuollon osalta yhteistyörakenteet on kuvattu ja yhteistyö on aloitettu. Aikataulua haastaa epäselvä tilanne hankintalain ja sote-lakien välillä, mistä on pyydetty STM:n kannanottoa.

44. Miten hyvinvointialueenne strategiset tavoitteet ja toimenpiteet ovat toteutuneet?

Sotepe-toimialan palvelustrategian 2023–2025 lisäksi toimintaa ohjaa Helsingin kaupungin Kasvun paikka -strategia vuosille 2021–2025. Strategiaa toteutetaan kaupunkistrategian kärkihankkeiden ja ohjelmaryhmien puitteissa, erityisesti keskittyen segregaaation ehkäisyyn myöhemmin strategiakaudella. Palvelustrategian toteutumista seurataan kaupunkistrategian tavoitteiden ja talouden seurantaprosessien mukaisesti.

Palvelustrategiaa toimeenpannaan pääasiassa toimialatasoisissa ohjelmissa ja suunnitelmissa, kuten muutosohjelmassa, kestävän kasvun hankkeessa ja omavalvontaohjelmassa, sekä verkostoissa kuten HUS-ohjauksen verkostossa. Näiden toteutumista seurataan omilla seurantasuunnitelmillaan. Strategiseen johtamiseen on panostettu ja on valmisteltu kaupunkistrategian ja palvelustrategian sovittamista vahvemmin yhteen tulevilla strategiakaudella.

Vuoden 2023 kaupunkistrategian väliarviossa tunnistettiin useita onnistumisia, kuten palvelujen saatavuuden parantaminen sähköisten ja etäpalvelujen lisääntymisen avulla, pelastustoimen toimintavalmiuden parantuminen, mielenterveys- ja päihdepalvelujen vahvistaminen uudella Mieppi-palvelupisteellä sekä asunnottomuuden vähentäminen.

Strategian toteutumista kokonaisuudessaan ei ole vielä arvioitu, mutta edistämisessä on pääosin onnistuttu. Monituottajamallia on hyödynnetty ja tuotantotapa-analysejä on käytetty palvelujen kehittämisessä ja tuotantorakenteen optimoinnissa. Valvontatyötä on yhdenmukaistettu ja omavalvontaohjelma päivitetty. Sotepe-toimialan tietojohdantamiseen on laadittu suunnitelma, joka toteutuessaan tukee palvelustrategian tavoitteiden saavuttamista. Erikoissairaanhoidon ohjausta ja kumppanuutta Helsingin kaupungin, hyvinvointialueiden ja HUSin välillä on vahvistettu ja kustannusten ennustettavuutta parannetaan edelleen. Sekä kaupunkistrategian että palvelustrategian toteutumista arvioidaan vuoden 2024 lopussa ja arviointia hyödynnetään tulevan strategian tietopohjana.

45. Mitä muuta haluatte tuoda esille ja valtioneuvostolle tiedoksi koskien hyvinvointialueen sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämistehtävää?

Kysymys 14: Perustelut arvioinnille, tarveperustaisen rahoituksen riittävyys palvelujen järjestämiseen:

- Taloussuunnitelmakauden rahoituksen riittävydestä on laadittu ensimmäisiä alustavia skenaarioita, joissa rahoituksen jälkikäteistarkistus 2025 korjaa osaltaan vuodelta 2024 odotettavissa olevaa n. 50 milj. € alijäämää. Epävarmuustekijöitä on kuitenkin paljon. Kehysriihessä sovittujen leikkausten vuoksi taloussuunnitelmakauden skenaariolaskelma päättyy tällä hetkellä negatiiviseksi (kumulatiivinen alijäämä v. 2026 lopussa n. 23 milj. euroa). Alustavasti on arvioitu, että kehysriihessä sovittu velvoitteiden lieventäminen ei johda rahoituksen pienentymistä vastaaviin säästöihin.
- Pidemmällä aikavälillä rahoituksen riittävyden arvioiminen on erityisen haasteellista. Helsinkiä rasittaa erityisesti siirtymätasauksen asteittainen vähenemä, joka leikkaa soepe-uudistusta edeltävästä rahoituksestamme pysyvästi 50 € per asukas. Lisäksi rahoitusmalliin sisältyvä palvelutarpeen muutoksen huomioon ottaminen ainoastaan 80 %:lla vuodesta 2025 alkaen leikkaa vuotuisesta rahoituksestamme n. 10 milj. €. Rahoituksessa ei huomioida Helsingin erityispiirteitä (muuta maata suurempi huono-osaisuus) eikä korkeampaa kustannustasoa.
- Rahoitusmalliin ei ylipäänsä tule tehdä nopeita ja laajamittaisia muutoksia. Tällä hallituskaudella tulee toteuttaa vain sellaiset välttämättömät muutokset, joilla alueiden todelliset palvelutarpeet voidaan ottaa paremmin huomioon, mutta jotka eivät heikennä mallin ja rahoituksen tason kehityksen ennakoitavuutta. Esimerkiksi jälkikäteistarkastuksen uutta omavastuuta on syytä lykätä. Useita eri kautta vaikuttavia omavastuita tulee välttää siksikin, koska alueilla on kuntia vähemmän mahdollisuuksia tasapainottaa talouttaan.

Kysymykset 16→: Arvioikaa asiakasmäärien perusteella seuraavien palvelujen järjestämistavat (oma tuotanto, ostopalvelu, palveluseteli). Lisätietoja palvelujen järjestämistapojen arvioinnista ja kehittämisestä soepe-toimialalla:

- Selite päihdekuntoutujien ympärivuorokautisen asumispalvelun %-osuuksiin: Sotepe-toimialalla ei ole päihdekuntoutujille ympärivuorokautista asumispalvelua. Ei sisällä tuki- tai yhteisöllistä asumista.
- Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialalla on tehty tuotantotapa-analyyseja jo yli viiden vuoden ajan ja olemme analyysien tekemisessä etumatkalla suhteessa hyvinvointialueisiin. Tuotantotapa-analyysimallimme on nimestään huolimatta enemmänkin palvelujen järjestämisen analysointimalli, jolla pyrimme saamaan kokonaisvaltaisen kuvan tarkastelussa olevan palvelun/aiheen nykytilasta ja sen pohjalta antamaan suosituksia siitä, miten palvelut kannattaisi tulevaisuudessa järjestää.
- Olemme myös kehittämässä parhaillaan kevyempää mallia ns. tuotantotapakatsausten tekemiseen. Tiedossamme on, että myös muilla alueilla pyritään tekemään tuotantotapa-analyyseja ja muiden hyvinvointialueiden mallit ovat lähempänä meillä kehityksen alla olevaa tuotantotapakatsausta eikä kokonaisvaltaista analyysia tuotantotapojen arvioinnin tueksi. Nykyisessä tuotantotapa-analyysimallissamme otamme huomioon kolme osa-alueita: markkinat ja kustannukset, asiakkaan ja laadun sekä toimintamallin ja ohjauksen. Näiden pohjalta teemme johtopäätökset, joista johdetaan suositukset sekä tarkemmat toimenpiteet. Analyyseja eri palveluista ja aiheista olemme tehneet tähän mennessä tekemään n. 20 kappaletta.

Muita nostoja:

Henkilöstön saatavuus:

- Sote-palveluja ei voida järjestää laadukkaasti ilman riittävää henkilökuntaa. Henkilöstön saatavuudessa on edelleen suuria haasteita ja tähän toivomme edelleen tukea poliittisilla päätöksillä.
- Varmistettava erityisesti sosiaalityöntekijöiden, terveydenhoitajien, psykologien, puheterapeuttien ja lääketieteen lisensiaattien aloituspaikkojen lisääminen ja riittävä rahoitus.

Etelä-Suomen yhteistyöalueen toiminta:

- YTA-tason toiminnan koordinointi jatkossa: Sotepe-toimialalla on asetuksessa määritettyjä useita vastuutehtäviä, jonka vuoksi resurssit toiminnan rakentamiseen ja ylläpitämiseen tulisi huomioida hyvinvointialueiden rahoituksessa.

Palvelujen järjestäminen:

- Sote-integraation edellytyksenä yhteinen lainsäädäntö.
- Ristiriitaisuudet velvoitteiden lanseeraamisessa versus edellytyksissä selvitä pienemmällä kustannuksilla.
- Helsinki on panostanut lapsiperheiden hyvinvointiin ja varhaisen tuen palveluihin ja kehittänyt erityisen tuen ja lastensuojelun monialaista työtä tavoitteena ehkäistä raskaampaa palvelutarvetta kuten lastensuojelun sijaishuolto. Helsingissä on käytössä esimerkiksi lastensuojelun ja erityisen tuen palvelutarpeen arvioinnin monialainen malli, lapsiperheiden aikuisille suunnattu aikuissosiaalityö. Lisäksi lastensuojelussa on asiakassegmenttien mukaisesti kehitetty palveluja esimerkiksi vauvaperheille

46. Lisää tarvittaessa taustamateriaalia tästä:

Liitetiedostojen maksimimäärä 10, yksittäisen tiedoston maksimikoko 20 Mt.

Tämä selvitys tulee toimittaa sosiaali- ja terveysministeriön (kirjaamo.stm@gov.fi) sekä Terveyden ja hyvinvoinnin laitoksen kirjaamoihin (kirjaamo@thl.fi) viimeistään 3.5.2024 klo 16.15. Webropol-lomakkeelle täytetyt vastaukset tulee tulostaa pdf-muodossa ja toimittaa allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteenä.

Kun vastaukset ovat valmiit, paikakaa Lähetä-painiketta. Lähetä-painikkeen jälkeen avautuu vastausten yhteenvetosivu, joka tulee lähettää em. kirjaamoihin allekirjoitetun päätösasiakirjan liitteenä. Sivun voi tulostaa, muuntaa pdf:ksi tai lähettää sähköpostiin. Yhteenvetosivulla on mahdollista myös muokata vastauksia viimeisen kerran. Sulje-painikkeen painamisen jälkeen vastauksia ei enää voi muokata.

Lisätietoja tarvittaessa antaa sisällöllisissä kysymyksissä Petra Kokko, petra.kokko@gov.fi ja teknisissä kysymyksissä Tinja Toivonen, tinja.toivonen@gov.fi